

Lastadbekken småkraftverk:

Vannområdekoordinatoren for Lygna, Mandal- Audna og Sira- Kvina kommer med følgende uttalelse i forbindelse med søknaden om å oppføre et småkraftverk i Lastadbekken i Lyngdal;

Vannområdekoordinatoren mener at det ikke bør tillates utbygging av et småkraftverk i Lastadbekken på 2,7 MW.

Lovgrunnlag for å ikke tillate utbyggingen:

Vannforskriften

Vannforskriften gir rammer for fastsettelse av miljømål som sikrer en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannressursene våre. Vannforskriften gjelder for alt overflatevann, som for eksempel innsjø, magasin, **elv, bekk**, kanal, fjord eller kyststrekning, eller deler av disse, eller en avgrenset mengde grunnvann innenfor en eller flere akviferer.

Vannforskriften er hjemlet i følgende lovverk:

- forurensningsloven
- naturmangfoldloven
- vannressursloven
- plan- og bygningsloven

I Vannforskriften § 12 står det følgende;

§ 12. Ny aktivitet eller nye inngrep

Ny aktivitet eller nye inngrep i en vannforekomst kan gjennomføres selv om dette medfører at miljømålene i § 4–§ 7 ikke nås eller at tilstanden forringes, dersom dette skyldes:

- a. nye endringer i de fysiske egenskapene til en overflatevannforekomst eller endret nivå i en grunnvannsforekomst, eller
- b. ny bærekraftig aktivitet som medfører forringelse i miljøtilstanden i en vannforekomst fra svært god tilstand til god tilstand.

I tillegg må følgende vilkår være oppfylt:

- a. alle praktisk gjennomførbare tiltak settes inn for å begrense negativ utvikling i vannforekomstens tilstand,
- b. samfunnsnyttene av de nye inngrepene eller aktivitetene skal være større enn tapet av miljøkvalitet, og
- c. hensikten med de nye inngrepene eller aktivitetene kan på grunn av manglende teknisk gjennomførbarhet eller uforholdsmessig store kostnader, ikke med rimelighet oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre.

Der ny aktivitet eller nye inngrep er gjennomført i planperioden, skal begrunnelsen for dette gjengis i oppdatert vannforvaltningsplan. Dersom det er gitt tillatelse til nye aktiviteter eller nye inngrep, skal dette også fremgå av vannforvaltningsplanen.

0 Endret ved forskrifter 23 des 2009 nr. 1814 (i kraft 1 jan 2010), 20 des 2018 nr. 2231 (i kraft 1 jan 2019).

Vannområdekoordinatoren mener at vilkåret (b) om at samfunnsnyttene av inngrepet eller aktiviteten ikke er større enn tapet av miljøkvalitet i Lastadbekken og dermed ikke kan gjennomføres.

Dersom det gis tillatelse til utbyggingen, bør det stilles krav om en høyere minstevannføring enn det som er beskrevet i søknaden (70 l/sek). Det bør da være en minstevannføring på 150-200 l/sek.

Beslutningen baseres på følgende:

Rødlistede arter/naturtype

- I Lastadbekken finnes det to arter listet som er registrert som Nær Truet (NT) i Norsk Rødliste 2021. Dette er moseartene Kystflope (*Heterocladium wulfsbergii*) og Vasshalemose (*Isothecium holtii*). Begge artene er ifølge Artsdatabanken truet pga begrenset utbredelse, samt at artene befinner seg i elver/bekker som ofte er/kan bli utbygd for kraftproduksjon. I 2010 stanset NVE utbyggingen av et kraftverk i Sauda kommune pga kystflope. I dette tilfellet var det snakk om et kraftverk som ville produsere strøm til 590 husstander. Da kraftverket i Lastadbekken anslås å kunne gi nok strøm til ca. 355 husstander, anser man at dette er grunnlag for å ikke tillate utbyggingen av kraftverket.

- Lastadbekken er en naturtype kalt Elvevannmasser. Naturtypen Elvevannmasser ble rødlistet som Nær Truet (NT) i Norsk Rødliste for Naturtyper 2018. Elvevannmasser er ifølge Artsdatabanken påvirket av mange faktorer, inkludert vannkraftregulering og landbruk, samt en rekke fysiske inngrep. Også dette gir grunnlag for å ikke gi tillatelse til utbyggingen av kraftverket.

Kulturminner:

- Det står i søknaden innsendt fra Lastad Kraft SUS at det ikke er gjort funn av kulturminner. Dette stemmer ikke ifølge gardskart.nibio.no:

tad

fangst dato	2016-10-05 00:00:00
uttaks dato	2023-08-18 16:29:44.961987
teDigitaliserings dato	2016-10-05 11:27:39.59
Id	2578024
erom	http://skjema.geonorge.no/SOSI/produktspesifikasjon/Lokaliteter/
onId	20210217
masjon	Funn av ei steinkølle fra steinalderen. Funnet i dyrka mark ved be under flere lag med jord lå det 15 cm tykt lag med sand, og i denn sjøen.
metode	Frihåndstegning på skjerm
ktighet	500
laterings dato	2020-01-27 20:13:20.03
av	Agder fylkeskommune
lEnkeltminner	0
edato	1900-01-01 00:00:00
elov	
eparagraf	
etype	Fjernet (aut. fredet)

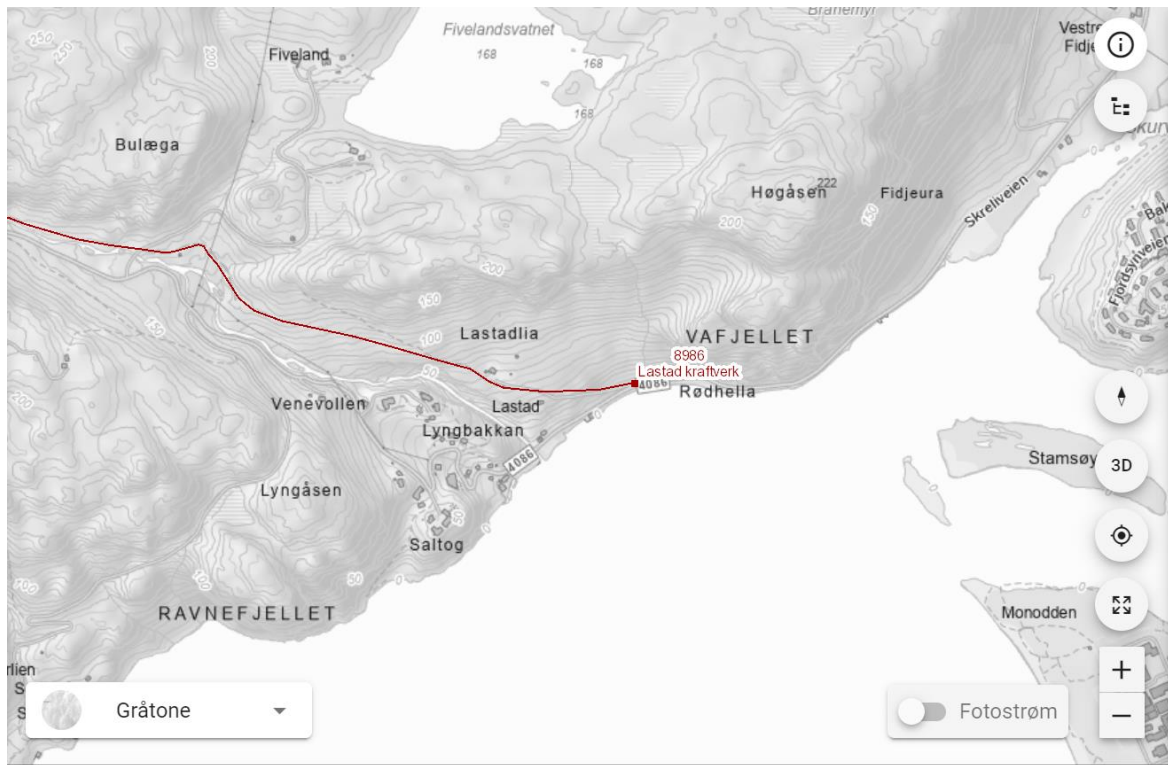
Den lille blå "R'en" ved utløpet i Lastadbekken markerer funn av en steinkølle fra steinalderen. Dette gir grunnlag for å avklare søknaden med arkeolog ved Fylkeskommunen.

Friluftsliv:

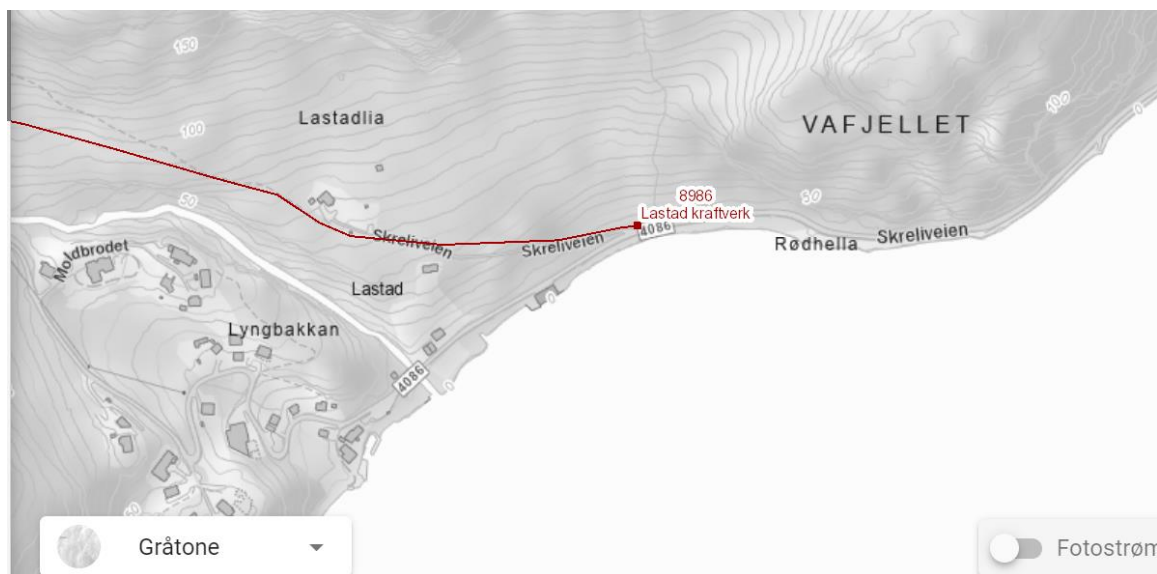
- Søknaden beskriver Lastadbekken som lite synlig for allmennheten. Det er vannområdekoordinatoren sin mening at dette ikke stemmer. Det er svært mange som kjører opp Skrelveien for å benytte seg av turmuligheter i Skrelia. Både fastboende og turister. Lastadbekken ligger rett ved siden av Skrelveien og krysser under flere ganger. En kraftig reduksjon i vannføring i Lastadbekken vil medføre et annet helhetsinntrykk av naturen enn hvordan den fremstår per i dag.

Påvirkning av å flytte store vannmasser i rør:

- Lastad Kraft SUS ønsker å legge et 0,9 diameter stort rør ned til Lyngdalsfjorden som vist i kart under (hentet fra søknaden hos NVE);

Røret skal ha utløp lenger nord-øst enn hvor (det naturlige) utløpet er per i dag;

Lastad Kraft SUS anslår at 796 liter vann/sek skal føres gjennom røret og ut av det nye utløpet, mens Lastadbekkens naturlige utløp vil bli redusert til 70 liter vann/sek. Det er vannområdekoordinators mening at å flytte så store masser med vann vil kunne ha flere negative konsekvenser:

- Det vil bli en voldsom innvisping av oksygen ved nytt utløp, og en overmetning av oksygen der kan få negative følger for bl.a. ørret eller bunndyr. Som vi ser på kartet under er det bekreftet flere funn av sjøørret i området (kart hentet fra Agder Fylkeskommune):

- Det vil føre til en endring i erosjonspress ved nytt utløp og muligens flytte de naturlige sandbankene som er etablert.
- Det vil medføre en ny munningsfredningssone for å benytte seg av ørretfiske i området (det er kutyme og lovpålagt gjennom flere lokale forskrifter med fiskeforbud på 50 m fra utløp fra kraftverk). Dette vil redusere/endre fiskemulighetene i området - et område som har vært meget tilgjengelig da man ikke har behøvd fiskekort.

Generell tilstand i bekk/fjord:

- Lastadbekken har ifølge Vann-nett "moderat tilstand" men forventes å kunne oppnå "god tilstand" innen 2027. Å gi tillatelse til et kraftverk i bekken vil kunne påvirke denne situasjonen.

- Lastadbekken ender i Lyngdalsfjorden Indre som har "moderat økologisk tilstand" og "dårlig kjemisk tilstand" ifølge Vann-nett. Igjen: En endring av bekken samt å legge hovedmengden av vann i rør kan forringe tilstanden av fjorden.

Oppsummering:

Et småkraftverk i Lastadbekken vil medføre konsekvenser både i bekken (rødlistede moser samt rødlistet naturtype) og i Lyngdalsfjorden ved å flytte nesten 800 l vann/sek til et nytt område. I Lyngdalsfjorden vil det sannsynligvis bli en stor belastning av oksygen, som kan påvirke ørret og andre dyr. Det vil også kunne medføre en ny erosjon og endring av sandbankene som er der per i dag og endre fiskemulighetene som folk benytter seg av. Bekken vil bli betydelig svekket, og dette vil endre helhetsinntrykket for folk som kjører opp Skreliveien.

Med bakgrunn i dette anbefaler ikke vannområdekoordinatoren for Lygna, Mandal- Audna og Sira-Kvina å gi tillatelse til utbyggingen av et småkraftverk i Lastadbekken.